

**Vejledning til cirkulære nr. 9909 af 9. december 2020
om energieffektivisering i statens institutioner**

Februar 2022

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	4
2	Formål	4
3	Anvendelsesområde og definitioner m.v.	4
3.1	Anvendelsesområde	4
3.2	Undtagelser	5
3.2.1	Energiformer	5
3.2.2	Bygninger og lejemål	5
3.2.3	Øvrige undtagelser m.v.	6
3.3	Dispensation	6
3.4	Definitioner	6
4	Energispareforpligtelser og udarbejdelse af energieffektivitetsplaner	9
4.1	Cirkulærets to energispareforpligtelser	9
4.2	Ansvarsfordelingen for de to energispareforpligtelser	10
4.2.1	Energispareforpligtelsen målrettet den statslige forvaltnings bygninger	10
4.2.2	Energispareforpligtelsen målrettet øvrig bygningsmasse og øvrigt energiforbrug	10
4.3	Udarbejdelse af energieffektivitetsplaner	12
4.3.1	Ansvarsfordelingen for udarbejdelse af energieffektivitetsplanen	13
5	Energieffektiv adfærd og energikrav ved køb af produkter og tjenesteydelser	14
5.1	Energieffektiv adfærd	14
5.2	Energikrav ved indkøb af produkter og tjenesteydelser	14
5.2.1	Indkøb af energieffektive produkter	14
5.2.2	Indkøb af tjenesteydelser	16
5.2.3	Undtagelser fra energikrav ved indkøb af produkter og tjenesteydelser	16
6	Indberetning af energiforbrug m.v., indberetning af energieffektivitetsplaner og krav om etablering af fjernaflæselige målere	17
6.1	Indberetning af energiforbrug m.v.	17
6.2	Udskillelse af øvrigt energiforbrug (procesenergi)	18
6.3	Indberetning af energieffektivitetsplaner	18
6.4	Etablering af fjernaflæselige målere	18
7	Energieffektive bygninger	19
7.1	Drift og vedligehold	19
7.2	Anvendelse af vedvarende energi	19
7.3	Rentable energibesparelserprojekter	20
7.4	Ikke-statslige brugere	20
7.5	Energikrav ved indgåelse af lejeaftale	21

7.6	Energikrav ved den statslige forvaltnings køb af bygninger	21
7.7	Undtagelser fra energikrav ved indgåelse af lejeaftale og køb af bygninger	21
7.8	Energimærkningsordningen	22
7.9	Energieffektiv styring ved hjælp af data	23
8	Offentliggørelse	24
9	Organisering af energieffektiviseringsindsatsen	24
9.1	Generelt om organisering af energispareindsatsen	24
9.2	Ministeriernes energiansvarlige kontaktpersoner (MEK)	25
9.3	Energiansvarlige personer (EP)	25

1 Indledning

I denne vejledning præciseres de nærmere regler om energispareindsatsen i statens institutioner for perioden 2021-2030. Reglerne fremgår af cirkulære nr. 9909 af 9. december 2020 om energieffektivisering i statens institutioner¹, herefter kaldet »cirkulæret«. Vejledningen indeholder endvidere forslag og anbefalinger til den praktiske udmøntning af energispareindsatsen.

Vejledningen er udarbejdet som led i udstedelsen af det nye cirkulære, som afløser cirkulære nr. 9015 af 10. januar 2020 om energieffektivisering i statens institutioner² og dertilhørende vejledning³. For information om cirkulære og vejledning kan der rettes henvendelse til Energistyrelsen på ee-staten@ens.dk.

For information om energispareindsatsen i staten og det offentlige, henvises der til Energistyrelsens hjemmeside www.ens.dk og www.spareenergi.dk.

2 Formål

Drift og energiforbrug i staten medvirker til en belastning af klima og miljø. Det er derfor vigtigt, at energiforbruget i staten løbende reduceres, både i bygninger, samt med et øget fokus på indkøb af energieffektive produkter og tjenesteydelser, for at sikre en reduktion i udledningen af drivhusgasser og understøtte den grønne omstilling. Energiforbruget i staten udgør endvidere en betydelig del af statens samlede udgifter, hvorfor en reduktion af energiforbruget også er økonomisk fordelagtig. Dertil kommer, at staten er en vigtig aktør i forhold til at stimulere markedet gennem efterspørgsel på energieffektive løsninger, samt understøtte adfærdsmæssige ændringer hos borgere, virksomheder og andre offentlige institutioner.

Cirkulæret har til formål at fremme energieffektivisering i alle ministerier med tilhørende institutioner m.v. Dette gøres navnlig ved at fastsætte energispareforpligtelser, fremme en omkostningsbevidst og energieffektiv drift af statens ejede, lejede og benyttede bygninger, samt en energibesparende adfærd i staten. Hertil skal cirkulæret medvirke til, at der i staten indkøbes energieffektive produkter og tjenesteydelser, samt at der købes og indgås lejeaftaler af bygninger i god energimæssig stand. Cirkulæret indeholder endvidere krav om vurdering af øget anvendelse af vedvarende energi i statens bygninger.

Cirkulærets bestemmelser er udstedt med hjemmel i lov om fremme af energibesparelser i bygninger⁴ og lov om fremme af besparelser i energiforbruget⁵. Med cirkulæret gennemføres dele af Klimaaftalen fra 2020 for energi og industri m.v., og regeringens strategi for grønne offentlige indkøb fra 2020. Derudover implementerer cirkulæret en række bestemmelser i hhv. energieffektivitetsdirektivet⁶, bygningsdirektivet⁷ og VE-direktivet⁸.

3 Anvendelsesområde og definitioner m.v.

3.1 Anvendelsesområde

Cirkulæret finder anvendelse på samtlige ministerier med tilhørende institutioner m.v., jf. cirkulærets § 2, hvis:

1. udgifterne ved institutionens virksomhed overvejende dækkes af statslige midler,
2. det offentlige har bestemmende indflydelse på virksomheden, eller
3. institutionen i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelse på statens vegne.

Det betyder i praksis, at styrelser, direktorater, råd, nævn, tilsynsmyndigheder m.v., som er en del af ministeriernes organisation og ansvarsområde, er omfattet af cirkulæret. Derudover er institutioner, selskaber og foreninger, som opfylder mindst én af de tre kriterier oplistet i ovenstående pkt. 1-3 også omfattet. I det omfang selvejende institutioner, f.eks. universiteter, professionshøjskoler, gymnasier, erhvervsskoler og forskningsinstitutioner opfylder mindst ét af de tre oplyste kriterier, vil institutionen således være omfattet af cirkulæret. Private institutioner er ikke omfattet af cirkulæret.

Cirkulæret omfatter som udgangspunkt hele energi- og vandforbruget tilknyttet ministerier med tilhørende institutioner, jf. cirkulærets § 3, stk. 1. Se undtagelser hertil i afsnit 3.2.

Det påhviler de enkelte statslige institutioner at overholde cirkulærets bestemmelser, i det omfang bestemmelserne er rettet til den enkelte myndighed eller institution. Det gælder bestemmelserne om energieffektiv adfærd og energikrav ved køb af produkter og tjenesteydelser (§ 9), indberetning af energiforbrug (§ 10, stk. 1 og 2), etablering af fjernaflæselige målere (§ 12), energieffektive bygninger (§§ 13-18), og offentliggørelse af energimærker, energimærkningsrapporter og udarbejdede energirådgivningsrapporter (§ 19, stk. 2 og 3). De enkelte ministerier er ansvarlige for at sikre gennemførelsen af cirkulærets bestemmelser inden for hvert deres ressortområde, jf. cirkulærets § 6. Det overordnede ansvar for cirkulærets efterlevelse vil typisk varetages i ministeriets departement. Indsatsens placering i ministerierne afhænger dog af de enkelte ministeriers interne organisering af energispareindsatsen (se afsnit 9.1).

Et antal forpligtelser i cirkulæret er dog direkte pålagt de ansvarlige ministerier, og ikke de enkelte institutioner. Det drejer sig om ansvaret for indfrielse af energispareforpligtelserne og udarbejdelse af energieffektivitetsplanerne, jf. cirkulærets §§ 7 og 8. Dette gælder også indberetningsforpligtelsen (§ 10, stk. 3), krav om indberetning af energieffektiviseringsplaner (§ 11), samt krav om offentliggørelse af energieffektivitetsplanen, inkl. målsætninger, der er sat i værk for at indfri ministeriets energispareforpligtelser (§ 19, stk. 1).

Hvorvidt cirkulærets bestemmelser efterleves på tilfredsstillende vis, kan blive gjort til genstand for kontrol fra Rigsrevisionen. Det påhviler de enkelte ministerier at sikre, at den fornødne organisering m.m. inden for ministeriets ressort er til stede, for at cirkulærets bestemmelser kan gennemføres.

3.2 Undtagelser

3.2.1 *Energiformer*

Cirkulæret omfatter som udgangspunkt alle former for energi, dog med visse undtagelser. Energiforbrug til transportformål er undtaget, jf. cirkulærets § 3, stk. 2. Det gælder, uanset om der er tale om strøm eller andet drivmiddel, f.eks. strømforbrug til elladestandere. Undtagelsen gælder endvidere entreprenørmaskiner, skibe og andre lignede selvtransporterende enheder med procesaktiviteter, som anvender brændstof fra samme tank/kilde til såvel transport som til proces, idet der ikke sondres mellem, hvad der indgår i transport, og hvad der indgår i proces/aktivitet. Det omfatter f.eks. også skibes elforbrug ved kaj samt arbejdssteder og installationer, der hører under Forsvarsministeriet, såsom Marinestabens og Hjemmeværnskommandoens flådefartøjer. De energikrav, der gælder ved indkøb af produkter og tjenesteydelser, vil dog kunne vedrøre indkøb relateret til transport, jf. cirkulærets § 9 og bilag 1.

3.2.2 *Bygninger og lejemål*

Der fremgår en række generelle undtagelser vedrørende bygninger og lejemål, jf. cirkulærets § 4, stk. 1 og 2. Heraf følger, at bygninger og lejemål under 1.000 m², samt midlertidige lejemål, hvor bygningerne og lejemålene udelukkende anvendes til beboelse, undtages fra bestemmelser om indberetning, fjernaflæselige

målere, drift og vedligeholdelse og rentable energieffektiviseringsprojekter (§§ 10-14), tilskyndelse af andre bygningsejere (§ 17) og aftaler om bygningsdrift (§ 18). Derudover undtages lejemål under 1.000 m² og midlertidige lejemål, hvor lejemålene udelukkende anvendes til beboelse, fra bestemmelser om energikrav ved indgåelse af lejeaftale (§ 15) – dog ikke når aftalen indgås af institutioner tilhørende den statslige forvaltning.

Cirkulæret finder ikke anvendelse for bygninger, herunder bygningers energiforbrug, der befinder sig uden for Danmarks grænser.

3.2.3 Øvrige undtagelser m.v.

I cirkulærets øvrige bestemmelser er der fastsat en række specifikke undtagelser og regler om hensyns-afvejninger til, hvorvidt bestemmelserne konkret skal finde anvendelse. Det gælder f.eks. ved kravet om, at der skal installeres fjernaflæselige målere, medmindre den enkelte institution konkret vurderer, at det ikke medfører de forudsatte energieffektiviseringsfordele, hvor kravet i så fald kan fraviges⁹, jf. cirkulærets § 12.

3.3 Dispensation

Energistyrelsen kan i særlige tilfælde undtage ministerier eller tilhørende institutioner m.v. fra bestemmelser i cirkulæret, jf. cirkulærets § 4, stk. 3. En undtagelse kunne f.eks. være aktuel ud fra følgende forhold:

- Når offentliggørelse af energiforbrug m.v. vurderes at kunne medføre sikkerhedsmæssige risici, herunder særligt ift. bygninger og installationer i styrelser under Forsvarsministeriet og Justitsministeriet.
- Ved bygninger, der er officielt beskyttet som en del af et særligt udpeget miljø, eller på grund af deres særlige arkitektoniske eller historiske værdi, hvor en overholdelse af cirkulærets krav vil indebære en ændring, som ikke ville være i overensstemmelse med denne beskyttelse, f.eks. i forhold til bygningens karakter eller udseende. Undtagelsen gælder dog ikke gennemførelse af rentable energibesparende foranstaltninger, der ikke indebærer ændringer af bygningernes karakter og udseende, eksempelvis adfærdsrelaterede og driftsoptimerende tiltag, som stadig omfattes af cirkulærets bestemmelser.
- Ved bygninger, der anvendes til gudstjenester og religiøse formål.

Såfremt et ministerie vil undtage udvalgte dele af ministeriets ressortområde fra en eller flere bestemmelser i cirkulæret, skal der ansøges om dispensation hos Energistyrelsen.

3.4 Definitioner

Nedenfor defineres og uddybes en række af de centrale begreber, som anvendes i cirkulæret og i denne vejledning.

Bygningens energiforbrug	Opvarmning, køling og elforbrug til bygningsdrift, f.eks. almindeligt kontorudstyr (computere, belysning m.v.) og apparater (køleskabe, opvaskemaskiner m.v.). For kontorejendomme vil alt energiforbrug typisk falde i denne kategori.
--------------------------	---

<p>Den statslige forvaltning (§ 5, nr. 1)</p>	<p>Alle administrative afdelinger, hvis kompetence dækker hele Danmark. Det vil sige, departementer, styrelser, direktorater og lignende statslige institutioner, som ved delegation af opgaver fra ministeren er en del af det almindelige ministerielle hierarki, og hvis kompetenceområde dækker hele landet. Begrebet er afgrænset i overensstemmelse med definitionen af "statsforvaltningen" i energieffektivitetsdirektivet, jf. direktivets art. 2, nr. 9.</p> <p>Råd, nævn, forskningsinstitutioner, undervisningsinstitutioner, selvstændige offentlige virksomheder m.fl. vil typisk ikke være omfattet af denne definition, men vil i kraft af cirkulærets brede anvendelsesområde kunne være omfattet af cirkulæret, hvis de opfylder mindst ét af de kriterier, som fremgår af cirkulærets § 2 (se afsnit 3.1).</p>
<p>Energibesparelser (§ 5, nr. 2)</p>	<p>En mængde sparet energi, som konstateres ved at måle eller skønne forbruget før og efter gennemførelsen af en foranstaltning til forbedring af energieffektiviteten.</p> <p>Der korrigeres for eksterne forhold, såsom aktivitetsstigninger, graddage m.v., der påvirker energiforbruget. Begrebet er afgrænset i overensstemmelse med definitionen af "energibesparelser" i energieffektivitetsdirektivet, jf. direktivets art. 2, nr. 5.</p>
<p>Energieffektivitet (§ 5, nr. 3)</p>	<p>Forholdet mellem resultat, i form af ydeevne, tjenesteydelser, varer eller energi, og tilførsel, i form af energi. Det vil sige, at formålet med energieffektivisering er, at reducere mængden af energi, der kræves for at levere en ydelse, vare m.m. Energieffektivitetsindikatorer kan ses som gennemførelsen af en foranstaltning, der gør brug af energi mere effektivt.</p> <p>Begrebet er afgrænset i overensstemmelse med definitionen af "energibesparelser" i energieffektivitetsdirektivet, jf. direktivets art. 2, nr. 4.</p>
<p>Energieffektivitetsplan (§ 5, nr. 4)</p>	<p>En oversigt over det enkelte ministeries overordnede tilrettelæggelse af ministeriets energispareindsats, med henblik på overholdelse af cirkulærets energispareforpligtelser, jf. cirkulærets § 7. Energieffektivitetsplanen skal som minimum omfatte en organisering af energispareindsatsen i ministeriet med tilhørende institutioner m.v., oplysninger om omfattede bygninger, energiforbrug i omfattede bygninger og øvrigt energiforbrug (procesenergi), samt bygningernes varmekilder og energimærker. Den skal endvidere indeholde det enkelte ministeries tiltænkte foranstaltninger til at opnå besparelser i energiforbruget til opfyldelse af energispareforpligtelserne samt en redegørelse for frivillig udfasning af olie- og gasfyr til individuel opvarmning, jf. cirkulærets § 11, stk. 2, nr. 1-7.</p>
<p>Energiforbrug (§ 5, nr. 5)</p>	<p>Elforbrug og energiforbrug til varme og køling, herunder procesenergi. Energiforbrug angives som det faktiske årsforbrug, som bygger på bygningens m.v. reelle forbrug. Det vil sige, det forbrug, der kan aflæses på el-, varme- og vandmålerne.</p>

Graddagekorrektion	<p>Graddagekorrektion foretages automatisk af det indberettede varmemeforbrug, som ministeriet angiver i databasen for Offentligt Energiforbrug (OEF-databasen) efter følgende formel: $\text{Korrigeret varmemeforbrug} = \text{GAF} \cdot \text{FV} \cdot \frac{\text{GN}}{\text{GA}} + \text{GUF} \cdot \text{FV}$</p> <p>Graddageafhængigt forbrug: GAF, Graddage Uafhængigt Forbrug: GUF, Faktisk varmemeforbrug: FV, Graddage normalår: GN, Graddage aktuelt år: GA. GAF-procenten sættes default i OEF-databasen til 85 pct., men kan ændres af den ministerielle bruger. $\text{GUF} = 1 - \text{GAF}$. GAF-procenten afgør, hvor stor en del af varmemeforbruget, der bliver graddagekorrigeret, dvs. den andel som er afhængig af vejret.</p>
Institution m.v. tilhørende ministeriet	<p>En institution tilhører et ministerie, hvis enten udgifterne ved deres virksomhed overvejende dækkes af statslige midler, hvis det offentlige har bestemmende indflydelse på virksomheden, eller hvis de i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelse på statens vegne (se afsnit 3.1.).</p>
Omkostningseffektiv	<p>Omkostningseffektivitet (i forbindelse med energieffektivitet) omfatter i princippet det pågældende produkts, ydelses eller bygnings livscyklus, og vedrører omkostningerne ved et tiltag og den effekt, der er opnået med hensyn til energieffektivitet. Det vil sige, omkostning pr. mængde sparet energi og ydeevne af produktet/tjenesten/bygningen. Omkostningseffektivitet i forbindelse med offentlige indkøb m.m. kan dog også forstås bredere, og inkludere overvejelser, der ikke er direkte forbundet med den købte genstand og/eller lejede bygning, f.eks. samfundsmæssige omkostninger forbundet med udledning af drivhusgasser eller luftforurenende stoffer.</p>
Procesenergi	<p>Der foreligger ingen konkret definition af procesenergi, men procesenergi relaterer sig i forbindelse med cirkulæret til energiforbruget fra større maskiner og processer, der ikke er en del af bygningens energiforbrug. Det kan f.eks. være energiforbruget til banedrift, større servere, vejbelysning, flysimulatorer, vindtunnel m.v. Læs mere om procesenergi i afsnit 6.2.</p>
Slutforbrug	<p>Ved slutforbrug forstås energiforbruget, der fremgår af energiopgørelsen fra forsyningsselskaberne m.v. Læs mere om slutforbrug i afsnit 6.1.</p>
Tomgangsenergi	<p>Ved tomgangsenergi forstås energiforbruget i ikke udlejede arealer eller bygninger, som på anden vis står tomme i mere end 6 måneder.</p>

4 Energispareforpligtelser og udarbejdelse af energieffektivitetsplaner

4.1 Cirkulærets to energispareforpligtelser

Cirkulæret indeholder to energispareforpligtelser for perioden 2021-2030:

1. Et energisparekrav, hvor alle omfattede ministerier skal opnå en fælles energibesparelse i den *statslige forvaltnings ejede og benyttede bygninger* på 42.480 MWh, set i forhold til energiforbruget i 2020, jf. cirkulærets § 7, stk. 1. Det svarer til, at 3 pct. af den statslige forvaltnings bygninger årligt renoveres op til mindstekravet for energimæssig ydeevne (energimærke B). Energispareforpligtelsen gennemfører dele af energisparekravet i energieffektivitetsdirektivets art. 5.
2. Et energisparekrav, hvor de enkelte ministerier skal opnå energibesparelser i *statslige institutioners øvrige bygninger*, som ikke er omfattet af ovenstående energispareforpligtelse (pkt. 1 ovenfor), og *deres øvrige energiforbrug* på mindst 10 pct. i 2030, set i forhold til energiforbruget i 2020, jf. cirkulærets § 7, stk. 2.

De to energisparekrav er adskilte. De overlapper derved ikke i forhold til energibesparelser, som kan indgå ved energisparekravenes opfyldelse, herunder i energiforbruget i den omfattet bygningsmasse. Derudover bemærkes, at basisåret 2020 for de to energispareforpligtelser er beregnet som en middelværdi af energiforbruget i 2017, 2018 og 2019, pga. COVID-19.

Til energisparekravet målrettet bygninger, der er ejet og benyttet af den statslige forvaltning (pkt. 1 ovenfor), bemærkes:

- At sparekravet er fastsat som et fælles energisparemål, hvor alle omfattede ministerier skal indfri energispareforpligtelsen på 42.480 MWh tilsammen (se afsnit 4.2.1).
- At energibesparelserne skal opnås i bygningernes energiforbrug. Energibesparelser i det øvrige energiforbrug, herunder procesenergi, indgår derved ikke i denne målopfyldeelse¹⁰.
- At energisparekravet kun omfatter bygninger, som ejes og benyttes af den statslige forvaltning. Bygninger, der f.eks. benyttes af selvejende institutioner og private lejemaal, er ikke omfattet af kravet.

Til energisparekravet målrettet de statslige institutioners øvrige bygninger og deres øvrige energiforbrug (pkt. 2 ovenfor), bemærkes:

- At sparekravet er pålagt det enkelte ministerie at indfri.
- At energibesparelserne kan opnås i energiforbruget i de bygninger, som ikke er omfattet af energisparekravet på 42.480 MWh (i pkt. 1), og i det øvrige energiforbrug, f.eks. procesenergi.

Det er op til de enkelte ministerier at tilrettelægge deres energispareindsats og anvende den fremgangsmåde, som de vurderer bedst egnet til at opnå energisparekravet, som de er omfattet af.

Da energispareforpligtelsen udgør et krav om realisering af energibesparelser, tages der højde for eksterne forhold ved opfølgning på de opnået energibesparelser. Det sker ved, at energiforbruget korrigeres iht. ændringer i areal og årsværk ved beregning af de opnåede energibesparelser, samt at varmekorrigeringer graddagekorrigeres. Energistyrelsen foretager graddagekorrektionen, og opgør de samlede energibesparelser på baggrund af det indberettede energiforbrug, areal og antal årsværk. Derudover tages der højde for ressortomlægninger m.v. Læs mere om indberetning af energiforbrug m.v. i afsnit 6.1. og om ressortomlægninger i vejledning til håndtering af ressortomlægninger på Energistyrelsens hjemmeside.

4.2 Ansvarsfordelingen for de to energispareforpligtelser

4.2.1 *Energispareforpligtelsen målrettet den statslige forvaltnings bygninger*

Ansvar for at opnå den fælles energispareforpligtelse på 42.480 MWh, som er målrettet den statslige forvaltnings ejede og benyttede bygninger, påhviler ministerierne med en statslig forvaltning (departement, styrelsen og lign.), som ejer bygninger, som også benyttes/lejes af den statslige forvaltning. Det gælder også set på tværs af ministerierne. Det betyder, at ansvaret for at realisere energibesparelser i bygninger, som både ejes og benyttes af departementer, styrelser eller lign., er placeret hos det ministerie, der er ressort for den institution, der er bygningsejer.

Eksempel for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

I Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet benyttes fem bygninger af institutioner, som indgår i den statslige forvaltning. Det gælder for to af bygningerne, at energiforbruget heri er en del af det fælles energisparekrav på 42.480 MWh, da disse bygninger både ejes og benyttes af den statslige forvaltning. For de øvrige tre bygninger, der er privatejede og udlejes via Bygningsstyrelsen, er energiforbruget i stedet omfattet af energisparekravet på mindst 10 pct. i 2030 (se afsnit 4.2.2).

Initiativpligten og ansvaret for at indfri energispareforpligtelsen for de to bygninger, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets departement og Energistyrelsen i Esbjerg lejer af Bygningsstyrelsen, er således placeret hos Transportministeriet, som er ressortministerie for Bygningsstyrelsen.

INSTITUTION	BYGNINGSEJER	ENERGISPAREFORPLIGTELSE
Departementet	Bygningsstyrelsen	Energisparekrav på 42.480 MWh
Energistyrelsen, Esbjerg	Bygningsstyrelsen	Energisparekrav på 42.480 MWh
Energistyrelsen, København	Privatejet og lejet via Bygningsstyrelsen	Energisparekrav på mindst 10 pct. i 2030
Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering	Privatejet og lejet via Bygningsstyrelsen	Energisparekrav på mindst 10 pct. i 2030
Geodatastyrelsen	Privatejet og lejet via Bygningsstyrelsen	Energisparekrav på mindst 10 pct. i 2030

Selvom ansvaret for at opnå energispareforpligtelsen er pålagt de enkelte ministerier (der er ressort for ejerne af den omfattede bygningsmasse) og Transportministeriet (der hvor Bygningsstyrelsen er kontraktpart ift. udlejer), forudsætter opfyldelsen af energispareforpligtelsen et tæt samarbejde og en god dialog mellem ministerierne. Det gælder særligt i de situationer, hvor der er en ejer-lejer-relation.

4.2.2 *Energispareforpligtelsen målrettet øvrig bygningsmasse og øvrigt energiforbrug*

Ansvar for at opnå energispareforpligtelsen på 10 pct. i statslige institutioners øvrige bygninger (som ikke er omfattet af energispareforpligtelsen ovenfor i afsnit 4.2.1) og deres øvrige energiforbrug kan opdeles i to kategorier:

1) Energiforbrug i benyttede bygninger og øvrigt energiforbrug

Ansvar for at realisere energibesparelser påhviler de enkelte ministerier, der er ressort for bygningernes benyttede og de energiforbrugende institutioner. Dette gælder dog ikke for lejede bygninger, hvor Bygningsstyrelsen er kontraktpart med udlejer (se pkt. 2 nedenfor).

2) Energiforbrug i lejede bygninger, hvor Bygningsstyrelsen er kontraktpart med udlejer

Ansvar for at realisere energibesparelser påhviler Transportministeriet. Det vil sige, at den bygningsmasse, hvor Bygningsstyrelsen administrerer lejekontrakten på andre institutioners vegne, og hvor Bygningsstyrelsen er kontraktpart ift. udlejer, vil bygningsmassen indgå i Transportministeriets energispareforpligtelse.

Eksempel for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

I Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet indgår syv institutioner (10 bygninger) i den øvrige bygningsmasse, som ikke ejes eller benyttes af den statslige forvaltning.

I de fem privatejede bygninger, som benyttes af Energistyrelsen i København, Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Geodatastyrelsen, DMI og GEUS i Rødovre, er Transportministeriet ansvarlig for at indfri energibesparelserne, da disse bygninger udlejes, og Bygningsstyrelsen er kontraktpart med udlejer.

I de fem bygninger, som benyttes af Energinet, Forsyningstilsynet og GEUS i København og Århus, er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ansvarlig for at indfri energibesparelserne, da ministeriet er ressort for benytterne af disse bygninger. Derudover er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ansvarlig for at indfri energibesparelser i det øvrige energiforbrug for alle syv institutioner, f.eks. procesenergi.

INSTITUTION	BYGNINGSEJER	STATSLIG FORVALTNING
Energistyrelsen, København	Privatejet og lejet via Bygningsstyrelsen	Ja
Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering	Privatejet og lejet via Bygningsstyrelsen	Ja
Geodatastyrelsen	Privatejet og lejet via Bygningsstyrelsen	Ja
Danmarks Meteorologiske Institut, DMI	Privatejet og lejet via Bygningsstyrelsen	Nej
Energinet, Fredericia	Energinet	Nej
Energinet, Ballerup	Energinet	Nej
Forsyningstilsynet	Bygningsstyrelsen	Nej
De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland, GEUS, Rødovre	Privatejet og lejet via Bygningsstyrelsen	Nej
GEUS, København	Bygningsstyrelsen	Nej
GEUS, Århus	Bygningsstyrelsen	Nej

Tabel 1: Oversigt over ansvarsfordelingen ift. de to energispareforpligtelser.

		Ansvarligt ministerie		
		Ressortministeriet for institutioner angivet som bygningsejer	Ressortministeriet for institutioner, som benytter bygningen /energi-forbrugende institution	Transportministeriet
Energiforbrug hvori der skal foretages energibesparelser	Energiforbrug i bygninger, ejet og benyttet af den statslige forvaltning, jf. § 7, stk. 1 [42.480 MWh]	X		
	Energiforbrug i øvrige bygninger, som ministerier med tilhørende institutioner m.v. benytter, jf. dog rækken under, og øvrigt energiforbrug, jf. § 7, stk. 2 [10%]		X	
	Energiforbrug i bygninger, som udlejes til ministerier med tilhørende institutioner m.v., hvor Bygningsstyrelsen er kontraktpart med udlejer, jf. § 7, stk. 2 [10%]			X

Note: Det bemærkes, at energispareforpligtelserne er adskilte og dermed ikke overlapper ift. ansvarsfordeling og omfattet bygningsmasse. Det betyder f.eks. at en given del af bygningsmassen, hvori ét ministerie skal realisere energibesparelser, ikke vil indgå i den del af bygningsmassen, som et andet ministerie vil skulle realisere energibesparelser i.

De enkelte ministerier opfordres til at udarbejde et overblik over følgende, til brug for energispareindsatsen:

1. De bygninger, som ministeriets statslige forvaltning ejer.
2. De bygninger, som ministeriets tilhørende institutioner lejer, og hvor Bygningsstyrelsen er kontraktpart i forhold til udlejer.
3. De øvrige bygninger, som ministeriets tilhørende institutioner benytter (som ikke indgår i pkt. 1 og 2 ovenfor).
4. Det øvrige energiforbrug i ministeriets tilhørende institutioner.

Ud fra dette overblik anbefales det, at der i ejer-lejerrelationer etableres et samarbejde mellem bygningsejer og bygningens benytter/lejer, for at understøtte opnåelsen af de fastsatte energisparekrav. Energistyrelsen vil udarbejde et overblik over ministeriernes bygningsmasse i databasen for Offentligt Energiforbrug (OEF-databasen) og i databasen for energieffektiviseringsplanerne, herunder bl.a. ministeriets bygningsmasse, stats- og privatejet bygninger m.v.

Ved tilrettelæggelsen af energispareindsatsen kan der tages udgangspunkt i forskellige virkemidler. Der kan f.eks. tages udgangspunkt i den energimæssige tilstand af de omfattede bygninger og installationer eller apparater i bygningerne. Der kan der lægges vægt på en vurdering af besparelspotentialerne i institutionerne og bygningerne, samt ibrugtagen af forskellige energieffektiviseringsforanstaltninger, såsom bygningsrenovering, driftsoptimering, adfærdspåvirkning, udskiftning af tekniske anlæg, flytning til mere energieffektivt byggeri, optimering af arealforbruget m.v.

4.3 Udarbejdelse af energieffektivitetsplaner

De enkelte ministerier er ansvarlige for at udarbejde en energieffektivitetsplan over den overordnede energispareindsats for perioden 2021-2030 med henblik på overholdelse af cirkulærets bestemmelser og opnåelse af energispareforpligtelserne, jf. cirkulærets §§ 7 og 8.

Energieffektivitetsplanen skal som minimum indeholde følgende, jf. cirkulærets § 11, stk. 2, nr. 1-7:

- 1) oplysninger om organisering af energieffektiviseringsindsatsen i ministeriet med tilhørende institutioner m.v.,
- 2) oplysninger om omfattede bygninger,
- 3) oplysninger om energiforbrug,
- 4) oplysninger om varmekilder i de omfattede bygninger,
- 5) oplysninger om energimærker for de omfattede bygninger, jf. bekendtgørelse nr. 1651 af 18. november 2020 om energimærkning af bygninger¹¹,
- 6) oplysninger om ministeriets foranstaltninger der er sat i værk, med henblik på opfyldelse af energispareforpligtelserne, og
- 7) en redegørelse for, hvordan ministeriet vil sikre en frivillig udfasning af olie- og gasfyr i individuel opvarmning frem mod henholdsvis 2025 og 2030.

I redegørelsen for frivillig udfasning af olie- og gasfyr i individuel opvarmning skal der indgå en todelt beskrivelse for hhv. udfasning af olie- og gasfyr frem mod 2025 og udfasning af gasfyr frem mod 2030. Der vil være et overblik over de forskellige opvarmingskilder i ministeriets bygninger i databasen for indberetningen af energieffektivitetsplanen, som automatisk indhentes fra ministeriets forbrugsdata i OEF-databasen (se afsnit 6.1.). Redegørelsen indgår i energieffektivitetsplanen, som skal indberettes hvert 2. år. Den første indberetning skal ske inden den 1. juni 2022 på www.spareenergi.dk.

Ved tilrettelæggelsen af energispareindsatsen og energieffektivitetsplanen kan der med fordel tages udgangspunkt i principperne for energiledelse, som kan findes i vejledningen til energiledelse i stat og kommuner på Energistyrelsens hjemmeside.

4.3.1 Ansvarsfordelingen for udarbejdelse af energieffektivitetsplanen

Ansvarsfordelingen ift. udarbejdelsen af energieffektivitetsplanerne følger energispareforpligtelsen. Det vil sige, at det enkelte ministerie, der er ressort for de institutioner m.v., der er angivet som ejere af bygningerne, har ansvaret for at inkludere bygninger, som ejes og benyttes af den statslige forvaltning, i deres energieffektivitetsplan, jf. cirkulærets § 7, stk. 1. Ansvar for at inkludere bygninger og det øvrige energiforbrug, som ministeriernes tilhørende institutioner m.v. benytter, og som ikke er omfattet af § 7, stk. 1, er placeret hos den pågældende institutions m.v. ressortministerie.

I de tilfælde, hvor energispareforpligtelsen påhviler Transportministeriet (dvs. der hvor Bygningsstyrelsen er kontraktpart ift. udlejer), vil ansvaret for udarbejdelsen af energieffektivitetsplanen derved påhvile Transportministeriet.

Se vejledning til indberetning af energieffektiviseringsplanen på www.spareenergi.dk og vejledning for energihandlingsplaner i statens bygninger¹².

5 Energieffektiv adfærd og energikrav ved køb af produkter og tjenesteydelser

5.1 Energieffektiv adfærd

Alle ministerier med tilhørende institutioner m.v. skal udvise en energieffektiv adfærd, med henblik på at reducere deres samlede energi- og vandforbrug, jf. cirkulærets § 9.

Energieffektiv adfærd forstås ved, at alle ansatte i ministerierne, institutionerne m.v. udviser omtanke ved brugen af energiforbrugende apparater og installationer, samt bidrager til at undgå unødvendigt ressourceforbrug af el, varme og vand. Energiforbrugende udstyr bør eksempelvis kun være tændt ved brug.

Unødvendigt adfældsrelateret ressourceforbrug kan eksempelvis være:

- Lys, der er tændt om natten eller på andre tidspunkter af døgnet, hvor der ikke er behov for lys.
- Kontorudstyr, der er tændt uden for den tidsperiode, hvor det er i brug.
- Elforbrugende udstyr, der står i unødvendig standby tilstand.
- Rumopvarmningselement, der er uhensigtsmæssigt indstillet, f.eks. som er i drift uden behov for det.
- Uhensigtsmæssig praksis ved udluftning i fyringssæsonen samt i bygninger med køling.

Energieffektiv adfærd kræver en forudgående viden om apparaters energiforbrug, samt om mulighederne for at reducere energiforbruget. For at sikre, at den nødvendige viden og motivation udbredes i ministerierne og i de enkelte institutioner, anbefales det, at der løbende følges op på nyttig information om energirigtig adfærd. Der henvises til www.spareenergi.dk for forslag til konkrete indsatsområder og energieffektive produkter.

5.2 Energiforbrug ved indkøb af produkter og tjenesteydelser

Indkøb af energieffektive produkter og tjenesteydelser er et centralt virkemiddel til at fremme energieffektivitet og reducere energiforbruget, samt indfrielse af energispareforpligtelserne.

5.2.1 Indkøb af energieffektive produkter

Ministerierne med tilhørende institutioner m.v. er forpligtet til at købe energieffektive produkter, hvis det ud fra en konkret afvejning vurderes, at det enkelte indkøb lever op til principperne om omkostningseffektivitet, set ift. levetidsomkostninger, økonomisk gennemførlighed, bæredygtighed og teknisk egnethed, samt at der er tilstrækkelig konkurrence.

Ved indkøb af energieffektive produkter, kan der tages udgangspunkt i produkter, som lever op til kravene i Energistyrelsens indkøbsanbefaling¹³ og produkter, der er omfattet af lignende ordninger. Der henvises til Energistyrelsens hjemmeside og www.spareenergi.dk for yderligere information om energieffektive produkter og indkøbsvejledninger til udvælgelse af energieffektive produkter.

De nærmere krav vedrørende indkøb af produkter fremgår af cirkulærets bilag 1. Ministerierne med tilhørende institutioner m.v. skal som udgangspunkt foretage sig følgende ved indkøb af produkter:

- Ved indkøb af produkter, der er omfattet af EU's regler om energimærkning¹⁴, indkøbes produkter fra den mest energieffektive energiklasse under forudsætning af, at der sikres tilstrækkelig konkurrence.
- Ved indkøb af produkter, der ikke er omfattet af krav om energimærkning, men som er omfattet af EU's regler om ecodesign¹⁵, indkøbes produkter, der opfylder vejledende referenceværdier heri for energieffektivitet, i den udstrækning at principperne om omkostningseffektivitet og økonomisk

gennemførlighed er opfyldt.

- Ved indkøb af kontorudstyr, herunder printere og computere, der er omfattet af Rådets afgørelse 2006/1005/EF om indgåelse af aftalen mellem regeringen for Amerikas Forenede Stater og Det Europæiske Fællesskab om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr¹⁶, indkøbes kun produkter, der opfylder energieffektivitetskrav, som ikke er mindre strenge end dem, der er anført i bilag C til den aftale, der er knyttet til nævnte afgørelse.
- Ved indkøb af dæk skal kriterierne for at tilhøre den højeste brændstoffektivitetsklasse, som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1222/2009/EF om mærkning af dæk for så vidt angår brændstoffektivitet og andre vigtige parametre¹⁷, overholdes. Dette krav er dog ikke til hinder for indkøb af dæk i den højeste vådgrebsklasse eller klasse for afgivelse af rullestøj til omgivelserne, hvis sikkerheds- eller sundhedshensyn berettiger det. Det kan f.eks. anbefales at købe dæk i den højeste brændstoffektivitetsklasse under forudsætning af, at disse lever op til den anbefalede vådgrebsklasse og klasse for afgivelse af rullestøj som angivet på Indkøbsanbefalinger for bildæk.

Ovenstående krav til indkøb af produkter gælder for kontrakter, der har en værdi, som er lig med eller større end de tærskelværdier, som fremgår af art. 4 i udbudsdirektivet¹⁸. Se de nærmere undtagelser i afsnit 5.2.3.

Der er som led i gennemførelsen af regeringens strategi for grønne offentlige indkøb¹⁹ fastsat en bestemmelse i cirkulæret om, at statslige institutioner m.v., ved indkøb af belysningskilder pålægges krav om, at der kun må indkøbes LED-lyskilder fra en af de to mest energieffektive energiklasser i energimærkningen, eller belysningskilder med tilsvarende energieffektivitet. Indkøbskravet finder dog kun anvendelse, hvis indkøbet vurderes teknisk egnet. Kravet implementeres bl.a. ved, at staten i 2023 forpligtes til at anvende SKI's kommende aftale for lyskilder igennem Statens Indkøbsprogram. For information om indkøb af belysning henvises til www.spareenergi.dk/belysning, samt SKI's kommende aftale for lyskilder (50.62.22, ikrafttrædelse ultimo 2022).

Statens indkøbsaftaler og indkøbsprogram

Alle statslige institutioner er forpligtet til at bruge aftalerne omfattet af statens indkøbsprogram. Selvejende institutioner er ikke forpligtet, men kan frivilligt tilslutte sig de statslige indkøbsaftaler. Der er bl.a. aftaler inden for pc-hardware, kontormøbler, kontorvarer, kopipapir, kopimaskiner, printere, tele- og datakommunikation, servere, dataopbevaring og styresystemer, it-konsulenter, telefonudstyr, netværkskomponenter, rejsebureauydelser samt hotelophold i Danmark. Læs mere på www.statensindkob.dk.

Nogle af aftalerne omfattet af statens indkøbsprogram er udbudt af SKI, på vegne af det offentlige, herunder staten. Derudover har SKI en bred palette af frivillige rammeaftaler, som statslige institutioner kan anvende, hvis der er behov for at indkøbe produkter eller ydelser, der ikke er omfattet af aftaler under statens indkøbsprogram.

SKI har til formål at understøtte det offentlige igennem effektive rammeaftaler inden for kategorierne: varer, tjenesteydelser og IT. Det omfatter bl.a. IT-udstyr, belysning, storkøkkenudstyr og møbler. Eksempelvis hævesænke borde, der ofte har et standby-forbrug. For multifunktionsmaskiner, storkøkkenudstyr, projektorer og skærme tager SKI højde for produkternes TCO ved tildeling på rammeaftalen. Herudover stilles der på SKI's rammeaftale altid mindstekrav om efterlevelse af Energistyrelsens Indkøbsanbefalinger, som gør det muligt at tilvælge de mest energieffektive produkter igennem SKI's rammeaftaler. Læs om SKI's arbejde med bæredygtighed og energieffektivitet på www.ski.dk.

Der henvises endvidere til Finansministeriets Grønne indkøb for en grøn fremtid - strategi for grønne offentlige indkøb²⁰ og Miljøstyrelsens Guide til grønne indkøb²¹, som indeholder gode råd vedrørende energi- og miljøhensyn ved indkøb. Derudover henvises der generelt til cirkulære om indkøb i staten²².

5.2.2 *Indkøb af tjenesteydelser*

Ministerierne med tilhørende institutioner m.v. skal ved udbud af tjenesteydelser stille krav om, at leverandøren af tjenesteydelsen ved indkøb af nye produkter køber energieffektive produkter til udførelsen af tjenesteydelsen. Det skal ved tjenesteydelseskontrakter af udbudsmaterialet fremgå, at tjenesteleverandøren kun må bruge produkter, der opfylder energikravene, der gælder ved indkøb af produkter (se afsnit 5.1.1), når de omhandlede tjenesteydelser leveres, jf. cirkulærets bilag 1.

Kravet til leverandøren om køb af energieffektive produkter gælder kun for produkter, der anskaffes efter indgåelse af tjenesteydelseskontrakten. Leverandører, der ikke har produkter, der lever op til kravene om energieffektivitet, er derfor ikke forhindret i at byde på tjenesteydelsen, såfremt de sørger for at anskaffe energieffektive produkter, som helt eller delvist anvendes til udførelsen af den pågældende tjenesteydelse.

Læs mere om indkøb af tjenesteydelser på www.spareenergi.dk²³.

5.2.3 *Undtagelser fra energikrav ved indkøb af produkter og tjenesteydelser*

Kravet til indkøb af energieffektive produkter eller tjenesteydelser kan fraviges, såfremt anskaffelsen ikke vurderes som værende omkostningseffektiv, økonomisk gennemførlig, bæredygtig, teknisk egnet eller der ikke er tilstrækkelig konkurrence. Læs mere om fravigelsesprincipperne i afsnit 7.7.

Eksempler på fravigelse ved indkøb af energieffektive produkter og tjenesteydelser kan være følgende:

- Hvis der ikke eksisterer energieffektive produkter, der opfylder særlige institutionsspecifikke funktionskrav (f.eks. særlige tjenester, produkter, udstyr, værktøjer m.v. i forbindelse med eksempelvis forskning eller forsvar, som ikke kan betegnes som standardindkøb, men er nødvendige for udførelsen af disse aktiviteter), særlige krav til produktets kvalitet (særlige krav til holdbarhed m.v.) eller andre særligt begrundede krav.
- Hvis de energieffektive produkter medfører væsentlige miljøproblemer, som ikke vurderes at kunne opvejes af de miljøfordele, der opnås som følge af det lavere energiforbrug.
- Hvis meromkostningen til anskaffelse af produktet ikke vurderes omkostningseffektiv. Det vil sige, at besparelsen ved at købe et mere energieffektivt produkt ikke kan finansiere meromkostningen i dets levetid, hvor der så vidt muligt tages højde for brugslevetid²⁴.

Der gælder endvidere særlige forhold for kontrakter på Forsvarsministeriets arbejdsområde. Forsvarskontrakter er omfattet af cirkulæret i det omfang det ikke skaber konflikt med de væbnede styrkers aktiviteter. Forpligtelsen finder endvidere ikke anvendelse på kontrakter om levering af militært materiel efter direktiv 2009/81/EF²⁵.

6 Indberetning af energiforbrug m.v., indberetning af energieffektivitetsplaner og krav om etablering af fjernaflæselige målere

6.1 Indberetning af energiforbrug m.v.

Det anbefales, at ministerierne med tilhørende institutioner løbende følger udviklingen af deres energi- og vandforbrug, og sammenholder forbrugsudviklingen med de fastsatte målsætninger for energispareindsatsen.

Alle statslige institutioner omfattet af cirkulæret skal for hvert kalenderår indberette oplysninger om deres samlede energi- og vandforbrug opgjort på varme, elektricitet og vand i faktiske forbrugsmængder. Den årlige indberetning skal ske inden den 1. juni det efterfølgende år. Indberetning af data skal ske manuelt i OEF-databasen, jf. cirkulærets § 10, stk. 1. Energistyrelsen er ansvarlig for administrationen af OEF-databasen.

Følgende oplysninger skal angives ved den årlige indberetning, jf. cirkulærets § 10, stk. 2:

- 1) Energiforbrug, opgjort som slutforbrug i kWh, og i kategorierne elforbrug, energiforbrug til varme, fjernkøling, samt vandforbrug. Indberetning kan foretages ved at energiforbrug oplyses i hhv. bygningens energiforbrug og øvrigt energiforbrug (procesenergi).
- 2) Antal kvadratmeter og antal årsværk pr. adresse. Såfremt der er særlige omstændigheder der taler for, at antal kvadratmeter og antal årsværk angives på anden vis, skal der indgås aftale herom med Energistyrelsen. Ved kvadratmeter forstås det opvarmede/nedkølede areal. Uopvarmet/ikke nedkølet areal (f.eks. parkeringsareal) m.m. skal ikke inkluderes.
- 3) Ejer- og lejerforhold ift. de bygninger, der benyttes.

Institutioner tilhørende den statslige forvaltning skal endvidere oplyse energiforbrug til hhv. bygningers energiforbrug og øvrigt energiforbrug (procesenergi og tomgangsenergi), jf. ovenstående pkt. 1, ift. bygninger, som de benytter og som ejes af en institution tilhørende den statslige forvaltning, jf. cirkulærets § 7, stk. 1.

Det bemærkes, at bekendtgørelse om energivirksomheder og bygningsejeres oplysningsforpligtelser overfor slutkunder om energiforbrug og fakturering m.v.²⁶ pålægger den faktureringsansvarlige, at slutkunder og slutbrugere får en klar og letforståelig redegørelse for, hvorledes fakturaen er fremkommet. For slutkunder er den faktureringsansvarlige den fysiske eller juridiske person, som slutkunden har indgået aftale med om levering af opvarmning, køling eller varmt brugsvand. For slutbrugere er den faktureringsansvarlige bygningsejeren med direkte kundeforhold til energileverandøren. Energistyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af dette og eventuelt manglende overholdelse kan anmeldes til forsyning@ens.dk. Anmeldelsen skal som minimum indeholde en beskrivelse af, hvilke oplysninger der mangler, og forudgående dialog mellem bygningsejer/administrator og den pågældende institution. Hvis der senest den 1. juni det pågældende år ikke er modtaget årsopgørelse for energiforbrug, giver det pågældende ministerie meddelelse herom til Energistyrelsen.

Oplysninger om varmekilde, stamdata, energimærker m.v. vil så vidt muligt blive indhentet automatisk fra andre databaser (f.eks. BBR, spareenergi.dk, energidatabase m.v.). Det påhviler de enkelte institutioner at sørge for, at den angivne data er angivet korrekt, samt at det indberettes årligt i OEF-databasen. Ministeriernes årlige energi- og vandforbrug vil blive offentliggjort på hjemmesiden www.spareenergi.dk/oef, ligesom det vil blive forelagt Folketingets energipolitiske udvalg hvert år inden den 1. oktober det efterfølgende år.

Læs mere i vejledning til indberetning af offentligt energiforbrug – Bruger og i vejledning til indberetning af offentligt energiforbrug – Superbruger.

6.2 Udskillelse af øvrigt energiforbrug (procesenergi)

Der er krav om, at institutioner tilhørende den statslige forvaltning, dvs. departement, styrelser og lign., adskiller eventuelt øvrigt energiforbrug (procesenergi) fra energi til bygningens energiforbrug. For så vidt angår øvrige institutioner, som ikke er omfattet af kravet, anbefales det dog, at der også foretages en opdeling ift. bygningens energiforbrug og evt. øvrigt energiforbrug (procesenergi). En opdeling, ifm. opgørelsen af energibesparelser, vil gøre det mere synligt, hvor og hvorfor udviklingen i energiforbruget er stigende eller faldende. Energiforbrug til procesenergi kan f.eks. være energiforbrug til banedrift, større servere, vejbelysning, undervisningsapparater m.v.

Det kan være en fordel for institutioner med et større forbrug af procesenergi at indføre systematisk energiledelse ved enten at efterleve eller lade sig certificere efter DS/EN ISO 50001 eller ISO 50005. Dette vil endvidere understøtte et vedvarende fokus på energiforbruget.

Ved indberetningen af procesenergi i OEF-databasen tilføjes en note om, hvad energiforbruget bruges til. Dette angives i kommentarfeltet under fanen "STAMDATA".

Hvis der ønskes indberettet elforbrug til ladestandere, skal det oplyses særskilt, da cirkulæret ikke omfatter energiforbrug til transportformål. Elforbruget skal her måles med særskilt afregningsmåler. Ved anvendelse af bimåler, anbefales det, at data integreres med det eksisterende energidatasystem, hvis sådanne findes.

6.3 Indberetning af energieffektivitetsplaner

De enkelte ministerier skal første gang indberette deres energieffektiviseringsplan i en digital platform på www.sparenergi.dk/energieffektiviseringsplaner, senest den 1. juni 2022. Herefter opdateres energieffektiviseringsplanen hvert andet år, hvor planen evalueres og tilføjes eventuelle ændringer for at sikre indfrielsen af energispareforpligtelsen, jf. cirkulærets § 11.

Den digitale platform består af en indberetningsportal til energieffektivitetsplanerne inkl. redegørelsen af en frivillig udfasning af olie- og gasfyr, samt et overblik over alle de indberettede forbrugstal fra OEF-databasen. Læs mere om indhold og ansvar for energieffektivitetsplaner i afsnit 4.2. og i vejledningen for indberetning af energieffektiviseringsplan.

6.4 Etablering af fjernaflæselige målere

Alle ministerier med tilhørende institutioner m.v. skal sikre etablering af fjernaflæselige målere for varme og fjernkøling samt vand i de bygninger, de ejer, i det omfang forsyningsselskabet tilbyder etablering af fjernaflæselige målere. Ved etablering af fordelingsmålere eller bimålere i bygninger ejet af et ministerie med tilhørende institutioner m.v., skal disse fordelingsmålere eller bimålere være fjernaflæselige. Dette gælder dog ikke, såfremt ministeriet med tilhørende institutioner m.v. i den konkrete situation vurderer, at de forventede energieffektiviseringsfordele ikke vil modsvare etableringsomkostningerne inden for kortere tid, jf. cirkulærets § 13.

Cirkulærets krav supplerer de generelle regler i målerbekendtgørelsen²⁷ om, at målere til måling af varme, køling og varmt brugsvand, og varmfordelingsmålere til måling af varme, der installeres i bebyggelse, skal være fjernaflæselige, medmindre dette ikke er omkostningseffektivt. Målere og varmfordelingsmålere installeret i eksisterende byggeri skal gøres fjernaflæselige eller udskiftes til fjernaflæselige målere senest den 1. januar 2027, medmindre dette ikke er omkostningseffektivt.

I vejledning til bekendtgørelse om individuel måling af el, gas, vand, varme og køling²⁸ kan den gennemsnitlige besparelse findes, samt et eksempel på beregning af rentabilitet ved etablering af fjernaflæselige målere.

7 Energieffektive bygninger

Alle ministerier med tilhørende institutioner m.v. skal sikre at opførelse, ombygning, drift og vedligehold af bygninger sker på en energieffektiv måde, under hensyntagen til investeringer og driftsomkostninger. Ved opførelse og væsentlige ombygninger/renoveringer af bygninger henvises der til gældende bygningsreglement²⁹ samt til bekendtgørelse om kvalitet, OPP og totaløkonomi i offentligt byggeri³⁰.

7.1 Drift og vedligehold

Ministerierne med tilhørende institutioner skal sørge for at drift og vedligeholdelse af bygninger, herunder tekniske installationer, sker på en energieffektiv måde, jf. cirkulærets § 13, stk. 1.

Det anbefales, at der særligt fokuseres på følgende indsatsområder:

- At eksisterende installationer og udstyr fungerer energimæssigt optimalt under de givne forhold og ydelser, såsom varme, belysning, ventilation og køling, og tilpasses behovet på det givne tidspunkt.
- At det tilstræbes en indetemperatur på kontorarbejdspladser på 20-21°C i fyringssæsonen og 22-23°C i sommerperioden inden for den aftalte benyttelsestid. Se nærmere herom i vejledning Temperatur i arbejdsrum på faste arbejdssteder³¹. Det anbefales endvidere, at koncernledelsen definerer den aftalte benyttelsestid for at begrænse energispild mest muligt.
- At der installeres bygningsautomatik til styring af de tekniske anlæg i bygningerne, hvis det er gennemførligt og rentabelt. Der henvises i øvrigt til krav i bygningsreglementet § 298 a³².
- At ventilationsanlæg indreguleres, så der ikke tilføres mere luft til rummet end nødvendigt. Der bør foretages løbende vurdering af energimæssige forbedringer af installationer og udstyr m.v. Der bør vælges energieffektive løsninger, når der foretages vedligehold og ombygning af installationer m.v. Tekniske anlæg, der udgør et væsentligt energiforbrug, bør forsynes med målere til separat aflæsning af energiforbruget. Læs mere om energieffektiv ventilation på www.spareenergi.dk³³. Det anbefales ligeledes, at ventilationsanlæg behovstyres.
- At der etableres et samarbejde mellem bygningsejer og driftsansvarlig for bygningerne.
- At der føres kontrol med varmeanlæggets lokale udeføler, der tilsluttes varmestyringen, samt at vejrdata og prognoser fra DMI i højere grad anvendes i varmestyringen.

Det anbefales endvidere at læse vejledning til bekendtgørelse om individuel måling af el, gas, vand, varme og køling³⁴, hvori der fremgår eksempler på besparelser og muligheder ved installering af målere.

7.2 Anvendelse af vedvarende energi

Ministerier med tilhørende institutioner m.v. er forpligtet til at vurdere mulighederne for øget anvendelse af vedvarende energi i forbindelse med opførelse og gennemrenovering (større renoveringer) af bygninger. Forpligtelsen gælder energi, der anvendes til elektricitet såvel som til opvarmning og køling. Eventuelle initiativer skal fastsættes ud fra hensynstagen til økonomiske konsekvenser, herunder omkostningseffektivitet, jf. cirkulærets § 13, stk. 2.

Bestemmelsen gennemfører dele af VE-direktivets art. 15, stk. 5 om, at nye offentlige bygninger og eksisterende offentlige bygninger, der skal gennemrenoveres på nationalt, regionalt og lokalt plan, danner forbillede i forbindelse med direktivet.

Ved vedvarende energi forstås vindkraft, solenergi (solvarme og solceller) og geotermisk energi, omgivelsesenergi, tidevands-, bølge- og andre former for havenergi, vandkraft, biomasse, lossepladsgas, gas fra spildevandsanlæg og biogas. Når der tales om vedvarende energi i relation til bygninger er det for det meste solenergi (solvarme og solceller), vindkraft og geotermisk energi, der gøres brug af. Brugen af vedvarende energi kan være med til at forbedre energirammen for bygningen, jf. § 265 i bygningsreglementet. Etableres ny bebyggelse med et fælles VE-anlæg til forsyning af bebyggelsen, kan dette indregnes i energirammeberegningen. Brug af energiforsyningsanlæg baseret på vedvarende energi i bygninger, kan med fordel være bygningsintegreret.

7.3 Rentable energibesparelserprojekter

Alle ministerier med tilhørende institutioner, som ejer bygninger, skal gennemføre rentable energibesparelserprojekter, jf. cirkulærets § 14, stk. 1. Det betyder som udgangspunkt, at de rentable energibesparelserforslag, såkaldte kategori 1-forslag, som er identificeret i bygningens energimærke, skal gennemføres. For kategori 1-forslag gøres der opmærksom på, at der kan være usikkerheder forbundet med beregningen af rentabilitet for forslagene. Der kan derfor være behov for yderligere analyse, inden forslagene gennemføres. F.eks. vil det som regel kræve konkrete tilbud for at få sikkerhed for, hvad tiltagene koster. Der kan derfor være behov for yderligere analyse, inden forslagene gennemføres. Hvis det, ud fra en vurdering af rentabiliteten af energimærkets forslag, viser sig, at projektet ikke er rentabelt set ud fra en livscyklusomkostningsanalyse, så er der ikke krav om, at projektet skal gennemføres.

Bygningsstyrelsen har udarbejdet en rentabilitetsberegner³⁵, der kan bruges til at skabe et overblik ved den yderligere analyse af investeringens rentabilitet. I tilfælde af at et kategori 1-forslag ikke er gennemført, så skal der foreligge en konkret vurdering af rentabiliteten. Den nærmere vurdering af gennemførelsen af forslaget bør vurderes både individuelt, dvs. uafhængigt af andre renoveringstiltag, og i kombination med andre renoveringstiltag. Krav til dokumentation om ikke at gennemføre kategori 1-forslag anses som værende opfyldt, såfremt det ved brugen af et beregningsprogram kan dokumenteres, at et givent tiltag ikke længere er rentabelt. Det anbefales at projekterne gennemføres i samarbejde med eventuelle lejere af bygningen, for bl.a. at sikre en energirigtig adfærd.

Renoveringsforslag kan med fordel gennemføres som led i den almindelige vedligeholdelse af bygningen. Der henvises i den forbindelse til bygningsreglementets energikrav ved ombygninger og udskiftning af bygningsdele³⁶.

Ud over energimærket vil der kunne identificeres energibesparende projekter via energirådgivning eller energiscreening³⁷ af institutionen. Energirådgivning eller energiscreening kan udføres i tillæg til energimærkningen, om end det ikke er obligatorisk at få gennemført.

Bestemmelsen gennemfører dele af bygningsdirektivets art. 15, stk. 5 om, at offentlige myndigheder skal tilskyndes til at tage en ledende rolle med hensyn til bygningers energimæssige ydeevne bl.a. ved at gennemføre anbefalingerne i energimærkning af ejede bygninger.

7.4 Ikke-statslige brugere

Alle ministerier med tilhørende institutioner m.v. som ejer bygninger, skal opfordre ikke-statslige brugere af bygningerne til at foretage energiinvesteringer samt fremme energirigtig adfærd, jf. cirkulærets § 14, stk. 2.

Hvis en bygning er delvist ejet af en statslig institution, kan den pågældende institution tage initiativ til at optage forhandling med bygningens øvrige ejere, med henblik på at få gennemført en eller flere af indsatsområderne beskrevet ovenfor i afsnit 7.1, jf. cirkulærets § 17. Indgår en statslig institution aftale med en bygningsejer om

at varetage bygningens drift, skal det i forbindelse med aftalen forsøges medtaget, at forpligtelser, som fremgår ovenfor opfyldes. Eksisterende aftaler om bygningers drift kan ligeledes søges ændret, så denne bestemmelse kan opfyldes, jf. cirkulærets § 18.

Der henvises til www.spareenergi.dk for yderligere information om f.eks. indkøb af energieffektive apparater og produkter. Der er endvidere en lang række gode råd til energirigtig adfærd, herunder tips til indarbejdelse af gode energivaner, gennemførelse af adfærdskampagner³⁸ m.v.

7.5 Energikrav ved indgåelse af lejeaftale

Alle ministerier med tilhørende institutioner m.v., der på egne eller andre ministerier med tilhørende institutioners m.v. vegne indgår, forlænger eller genforhandler en lejeaftale, vedrørende privatejede bygninger eller dele af privatejede bygninger, skal sikre, at den pågældende ejendom som minimum opfylder de mindste krav til energimæssig ydeevne, der er fastsat i bygningsreglementets renoveringsklasse 2, jf. cirkulærets § 15, stk. 1. Renoveringsklasse 2 omhandler, at det samlede behov for tilført energi til opvarmning, ventilation, køling, varmt brugsvand og belysning pr. kvadratmeter opvarmet etageareal ikke overstiger 95 kWh/m² pr. år tillagt 2.200 kWh pr. år divideret med det opvarmede etageareal. Dette niveau for energimæssige ydeevne svarer til, at bygningen lever op til energimærkning B på energimærkeskalaen.

For institutioner tilhørende den statslige forvaltning, dvs. departementer, styrelser og lign., gælder kravet alle bygninger eller dele af bygninger, uanset om de er privatejede. For institutioner tilhørende den statslige forvaltning finder kravet endvidere anvendelse ved lejeaftalens indgåelse. Øvrige statslige institutioner skal sikre, såfremt den pågældende ejendom på tidspunktet for indgåelse af lejemålet ikke møder kravet til energimærke, at bygningens energitilstand forbedres, således at den møder kravet inden for to år fra lejeaftalens indgåelse, jf. cirkulærets § 15, stk. 2.

Hvorvidt kravet overholdes verificeres via energimærket og anses for at være opfyldt, såfremt der kan fremvises et gyldigt energimærke B eller derover på energimærkeskalaen. Det anbefales, at der ved genforhandling af lejeaftaler stilles krav til dokumentation, og at der afrapporteres på de energiindsatser, der har indflydelse på energimærket.

Herudover skal alle ministerier med tilhørende institutioner m.v., som lejer sig ind i private ejendomme, så vidt muligt søge at sikre at opførelse, drift og vedligeholdelse af bygningerne sker på en energieffektiv måde under hensyntagen til investeringer og driftsomkostninger, jf. cirkulærets § 13, stk. 3.

7.6 Energikrav ved den statslige forvaltnings køb af bygninger

Institutioner tilhørende den statslige forvaltning, der på egne eller andre ministerier med tilhørende institutioners m.v. vegne køber eksisterende bygninger eller dele af eksisterende bygninger, skal sikre, at bygningen som minimum opfylder de mindstekrav til energimæssig ydeevne, der følger af bygningsreglementets krav til renoveringsklasse 2, jf. cirkulærets § 16, stk. 1. Mindstekravet til energimæssig ydeevne anses således som værende opfyldt, hvis bygningen har energimærkning B eller derover på energimærkningskalaen.

7.7 Undtagelser fra energikrav ved indgåelse af lejeaftale og køb af bygninger

Ovenstående bestemmelser om overholdelse af energikrav ved indgåelse af lejeaftale og køb af bygninger kan fraviges, såfremt overholdelse af kravene ikke lever op til principperne om hhv. omkostningseffektivitet, økonomisk gennemførlighed, bæredygtighed, teknisk egnethed, eller hvis der ikke er tilstrækkelig

konkurrence, jf. cirkulærets § 15, stk. 3 og § 16, stk. 2. Principperne dækker over følgende:

- *Omkostningseffektivitet* skal forstås ud fra et livscyklusperspektiv, hvor omkostningerne ved indgåelse af lejeaftale eller køb af bygning i overensstemmelse med krav til energieffektivitet, skal ses i sammenhæng med den effekt, der er opnået med hensyn til energieffektivitet og ydeevne.
- *Økonomisk gennemførlighed* er relateret til den pris, der betales for lejemålet, de løbende omkostninger og evnen til at kunne bære denne omkostning. Da energieffektivitetsforanstaltninger vil føre til et fald i løbende omkostninger med hensyn til energiomkostninger, er økonomisk gennemførlighed i en energieffektivitetskontekst kun relateret til evnen til at kunne bære omkostningerne ved lejen og andre løbende udgifter så som vedligeholdelse og reservedele.
- *Bæredygtighed generelt* forventes ikke at være i konflikt med højere energieffektivitet, snarere vil der være tale om det modsatte, da der typisk er synergi mellem de to elementer. I de sjældne situationer, hvor der er en konflikt mellem højere energieffektivitet og mindsket miljømæssig påvirkning, vil man i forbindelse med f.eks. indgåelse af offentlige lejemål skulle afveje disse påvirkninger på baggrund af en gennemsigtig og bevisbaseret tilgang for at kunne indgå lejemål, der ikke overholder direktivets krav om energieffektive indkøb.
- Hvad angår *tilstrækkelig konkurrence* kan der i forbindelse med indgåelse af lejemål opstå et problem med, at der kan være et begrænset udbud på markedet i forhold til den energieffektivitetskategori, der er påkrævet efter direktivet.

I de tilfælde, hvor ministerier med tilhørende institutioner m.v. er i rimelig tvivl om, at et lejemål eller køb af bygning, som er tilgængeligt på markedet, ikke opfylder en eller flere af de ovenfor nævnte principper, vil energikravet kunne fraviges. Den pågældende institution skal dog på en gennemsigtig og bevisbaseret måde kunne fremvise, at den/de pågældende betingelse(r) for at kunne undtages fra forpligtelsen er opfyldt(e).

Herudover finder ovenstående energikrav ved indgåelse af lejeaftaler og ved køb af bygninger ikke anvendelse ved væbnede styrkers kontrakter, hvis det vil være i konflikt med arten af og det primære mål med de væbnede styrkers aktiviteter, jf. cirkulærets § 15, stk. 4 og § 16, stk. 4.

I tillæg hertil finder forpligtelsen om at overholde de ovenstående energikrav ved den statslige forvaltnings køb af bygninger ikke anvendelse, hvis formålet med købet er som følger, jf. cirkulærets § 16, stk. 3:

- at foretage gennemgribende renovering eller nedrivning
- at videresælge bygningen uden at den anvendes til den offentlige institutions eget formål
- at bevare bygningen som en bygning, der officielt er fredet som en del af et særligt område eller som følge af dens særlige arkitektoniske eller historiske værdi.

Bestemmelsen gennemfører dele af energieffektivitetsdirektivets artikel 6 om offentlige institutioners indkøb. Der kan i øvrigt henvises til EU-Kommissionens vejledning om hvordan bestemmelserne, herunder undtagelserne til de fastsatte energikrav, bør forstås³⁹. Ved behov for yderligere information om denne vurdering, kan der rettes henvendelse til Energistyrelsen.

7.8 Energimærkningsordningen

Offentlige bygninger, herunder statslige, er i vidt omfang omfattet af krav om energimærkning ved:

- Salg, udleje og overdragelse

- Nybyggeri
- Offentlige bygninger over 250 m²

Offentlige bygninger over 250 m² skal have foretaget regelmæssig energimærkning, jf. § 19, stk. 1 i lovbekendtgørelse om fremme af energibesparelser i bygninger⁴⁰.

Energimærkningen består af et energimærke fra A2020 til G, som synliggør bygningens energibehov, og giver et overblik over de energimæssige forbedringer, der kan foretages for at forbedre energimærket derved bygningens energimæssige stand. Energimærket og forbedringsforslag fremgår af energimærkningsrapporten og i den tilsvarende datafil, der indeholder alle energimærkningens oplysninger.

Energimærkningen af en bygning er som udgangspunkt gyldig i 10 år. Den samme energimærkning kan benyttes, hvis bygningen sælges eller udlejes flere gange inden for gyldighedsperioden. Energimærkningen mister dog sin gyldighed, hvis der foretages ændringer af bygningen, som i væsentlig omfang påvirker bygningens energimæssige ydeevne, jf. § 4, stk. 3 i lovbekendtgørelse om fremme af energibesparelser i bygninger. I disse tilfælde, kan energimærkningen ikke længere anvendes, og der skal som udgangspunkt udarbejdes ny energimærkning.

De forbedringsforslag der indgår i energimærkningsrapporten skal sikre, at der foreligger de nødvendige oplysninger om mulige energibesparelser i forbindelse med vedligeholdelse og renovering af bygningen. Det er derfor vigtigt, at energimærkets anbefalinger inddrages i energibesparelsesindsatsen.

7.9 Energieffektiv styring ved hjælp af data

Den teknologiske udvikling og forbedret udnyttelse af data om energiforbrug har åbnet op for nye muligheder for behovsstyring af energiforbruget i bygninger. Energieffektiv styring vha. data kan reducere energispild mere effektivt, sammenlignet med eksisterende ventilations- og varmeanlæg, der styres efter en lokal udeføler og tidsstyring, uafhængigt af behovet og anvendelsen i bygningen.

Ved at anvende data til at optimere de tekniske installationer, kan ministerierne med tilhørende institutioner m.v. energieffektivisere ved at:

- Komfortventilationsanlæg styres af CO₂-sensorer
- Ventilation i baderum styres af sensorer efter fugt
- Varmeanlæg styres efter vejrdata og prognoser fra DMI
- Varmeanlæg og ventilation styres på baggrund af, hvornår bygningen anvendes

Der er i bygningsreglementet krav om, at der installeres bygningsautomatik til styring af de tekniske anlæg i både nye og eksisterende bygninger med et varmebehov eller kølebehov over 290 kW.

Det anbefales at alle ministerier undersøger muligheden for at etablere mere bygningsautomatik til styring af de tekniske anlæg. Det anbefales endvidere at anvende et program til energidatabehandling, som gør det muligt bedre at følge og analysere energiforbruget i bygningsmassen. Derudover giver programmet et bedre vidensgrundlag for at gennemføre mere præcise og målrettede indsatser for energibesparelser, samt til benchmarking, kortlægning og opfølgning af energispareindsatserne.

Bygningsstyrelsen anvender eksempelvis et energidatabehandlingsprogram til deres kontorbygninger, hvor der dagligt overføres data fra forsyningsselskaber og datahubben, som sammenholdes med bygningernes bimålere. Energidatabasesystemet er en del af et større IT-system, som er integreret med et lejemodul, hvor blandt andet ændringer i institutionernes lejemål og kontorarealer automatisk opdateres. Dette giver mulighed for at skabe bedre sammenhæng mellem det reelle energiforbrug og arealer, og på sigt mulighed for mere

præcise budgetteringer for energi og vand. For yderligere information om bygningsstyrelsens energidatabehandlingsprogram kan der rettes henvendelse til Bygningsstyrelsen.

På www.eloverblik.dk kan man følge sit elforbrug via en kundeportal i datahubben (centralt dataregister, som samler elforbruget ét sted) eller via elselskabets hjemmeside. En række fjernvarmeselskaber tilbyder tilsvarende løsninger for varmekonsumet, hvor der skabes et overblik over forbruget og udviklingen ved at data fra forsyningselskaber og bilmålere tilgår et energidatasystem.

8 Offentliggørelse

I cirkulæret er der fastsat en række offentliggørelsesbestemmelser, jf. § 19, stk. 1-3. Det følger heraf, at:

- De enkelte ministerier på deres hjemmesider skal offentliggøre deres energieffektivitetsplan, herunder de målsætninger, der er sat i værk for at opnå ministeriets energispareforpligtelser, jf. cirkulærets §§ 7 og 8.
- Alle ministerier med tilhørende institutioner m.v. skal offentliggøre deres energimærker og energimærkningsrapporter på deres hjemmesider, som er udarbejdet i henhold til bekendtgørelse om energimærkning af bygninger.
- Alle ministerier med tilhørende institutioner m.v., der har fået udarbejdet en energirådgivningsrapport, skal offentliggøre rapporten på deres hjemmeside.

Der vil endvidere være en henvisning på www.spareenergi.dk/oef til de enkelte ministeriers med tilhørende institutioners m.v. hjemmesider, hvor energieffektivitetsplanen og energimærkning samt evt. energirådgivningsrapport offentliggøres. Derudover offentliggøres de enkelte ministeriers indberetninger til OEF-databasen (se afsnit 6.1) og energieffektivitetsplanerne (se afsnit 6.3) på www.spareenergi.dk/oef, jf. cirkulærets § 20. Offentliggørelsen gør det bl.a. muligt at følge med i ministeriernes energispareindsats og hæve vidensniveauet i staten omkring energibesparende tiltag og sikre informationsdeling mellem ministerierne

På baggrund af ministeriernes indberetninger om energiforbrug m.v. udarbejder Energistyrelsen en årlig opgørelse over energiforbruget i staten. I opgørelsens oplysninger bl.a. om særlige årsager til udsving i energiforbruget for det enkelte ministerområde, f.eks. væsentlige aktivitetsændringer, der kan medføre et større energiforbrug. Opgørelsen fremsendes til orientering i Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg inden den 1. oktober det efterfølgende år, jf. cirkulærets § 21.

9 Organisering af energieffektiviseringsindsatsen

9.1 Generelt om organisering af energispareindsatsen

Det er op til de enkelte ministerier at organisere energispareindsatsen, og anvende den fremgangsmåde som de vurderer bedst egnet til at indfri energisparekravene. De fleste ministerier har gode erfaringer med en organisering, hvor der for hele ministerområdet udpeges en energiansvarlig koordinerende kontaktperson (MEK), samt at der i hver institution inden for ministeriet m.v. udpeges en energiansvarlig person (EP). Det anbefales, at ministerierne viderefører denne organisering af energispareindsatsen. Afhængig af ministeriets organisering i øvrigt kan der indføres yderligere ansvarlige personer eller anden passende organisering, f.eks. kan der med fordel udpeges en energiansvarlig i centre eller andre organisatoriske enheder under

institutionerne. Såfremt det forekommer hensigtsmæssigt, kan der være personsammenfald mellem ministeriets MEK og den enkelte institutions EP.

Det anbefales, at ministeriernes organisering af energispareindsatsen er gennemsæuelig og synlig i hele organisationen. For at sikre det fornødne ledelsesmæssige fokus på gennemførelsen af cirkulærets bestemmelser og energispareforpligtelserne anbefales det endvidere, at de enkelte ministerier indfører mulige styringsværktøjer mellem ministeriet og institutionerne. Dette kan eksempelvis være hensigtsmæssigt i tilfælde, hvor de selvejende institutioner som er omfattet af cirkulæret, ikke er underlagt en direkte styringsrelation i forhold til ressortministeren. I disse tilfælde kan det overvejes hvorvidt det er mest hensigtsmæssigt at oprette arbejdsgrupper eller dialoggrupper for at fremme energieffektiviseringsindsatsen.

Derudover anbefales det, at der i tilfælde hvor institutioner benytter en bygning, som de ikke selv ejer, udarbejder en kommunikationsplan mellem ministerier og den pågældende bygningsansvarlige vedr. energispareindsatsen. Dette er med til at sikre en god dialog og et godt samarbejde for at indfri energispareforpligtelsen.

Energistyrelsen er ansvarlig for løbende at afholde workshops og informationsmøder til videns- og erfaringsdeling, som alle ministerier inviteres til at tage del i.

9.2 Ministeriernes energiansvarlige kontaktpersoner (MEK)

Det anbefales at hvert ministerium udpeger en MEK, som er ansvarlig for den overordnet koordinering af energispareindsatsen.

Typiske arbejdsopgaver kan eksempelvis være:

- at der udarbejdes en samlet målsætning og energieffektivitetsplan for udviklingen i ministerområdets energiforbrug på kort og lang sigt.
- at der etableres et netværk for EP'er i ministeriets institutioner og indkaldes til regelmæssige møder.
- at indkøb af energieffektive produkter og tjenester koordineres for at opnå omkostningseffektive priser.
- at kendskab til energieffektiv adfærd koordineres og udbredes i hele ministerområdet.
- at der indsamles energidata via fuldmagt samt deltagelse i ERFA-møder med øvrige MEK'ere.
- at energispareindsatser- og projekter koordineres med Bygningsstyrelsen, hvor Bygningsstyrelsen er bygningsejer eller er kontraktpart i forhold til udlejer.

9.3 Energiansvarlige personer (EP)

Det anbefales, at hver institution under det enkelte ministeries ansvarsområde udpeger en eller flere medarbejdere som EP, som kan bistå MEK'erne med koordineringen og den konkrete gennemførelse af energispareindsatsen, samt at sikre energieffektive indkøb.

Typiske arbejdsopgaver kan eksempelvis være:

- at have ansvar for at følge udviklingen af energi- og vandforbruget i den enkelte institution.
- at foretage jævnlige aflæsninger af energi- og vandmålere, samt indberette forbrugstal i OEF-databasen.
- at koordinere og evaluere på konkrete energispareindsatser for at fremme energieffektiv drift og adfærd.

Det lokale kendskab til bygningen, systemerne samt medarbejderkontakten m.v. som EP'en kan bidrage med, er særlig gavnligt for at sikre den konkrete efterlevelse af energispareindsatsen, og derved den samlede energispareindsats inden for ministerområdet.

Nyttige hjemmesider og værktøjer:

- Energistyrelsens hjemmeside vedr. energibesparelser i det offentlige og staten ([link](#))
- Cirkulære om energieffektivisering i statens institutioner ([link](#))
- Anbefalinger til overblik og styring af energiforbruget ([link](#))
- Casebank for erfaringer med energioptimering i det offentlige ([link](#))

Nyttige vejledninger:

- [Vejledning med indkøbsanbefalinger ifm. offentlige indkøb](#)
- [Vejledning der hjælper jer i gang med at effektivisere energiforbruget](#)
- [Vejledning til adfærdskampagne i virksomheder og offentlige institutioner](#)
- [Notat om vejledning til håndtering af ressourceomlægninger m.v. i databasen Energibesparelser i Staten](#)
- [Notat om vejledning til simulering af energiforbrug i tilfælde af manglende](#)
- [Vejledning til indberetning af offentligt energiforbrug – Bruger – En brugerguide til indberetning i databasen Energibesparelser i Staten](#)
- [Vejledning til indberetning af offentligt energiforbrug – Superbruger - En brugerguide til indberetning i databasen Energibesparelser i Staten](#)

Energistyrelsen, den 28. februar 2022

Stine Leth Rasmussen

/Vincent Rudnicki

Referencer

- ¹ Cirkulære nr. 9909 af 9. december 2020 om energieffektivisering i statens institutioner. <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2020/9909>
- ² Cirkulære nr. 9015 af 10. januar 2020 om energieffektivisering i statens institutioner. <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2020/9015>
- ³ Vejledning til cirkulære nr. 9015 af 10. januar 2020 om energieffektivisering i statens institutioner. <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2020/9291>
- ⁴ Bekendtgørelse nr. 1300 af 3. september 2020 af lov om fremme af energibesparelser i bygninger med senere ændringer. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1300>
- ⁵ Bekendtgørelse nr. 1234 af 24. august 8. 2020 af lov om fremme af besparelser i energiforbruget med senere ændringer. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1234>
- ⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/27/EU af 25. oktober 2012 om energieffektivitet
- ⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/31/EU af 19. maj 2010 om bygnings energimæssige ydeevne
- ⁸ Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2018/2001/EU af 11. december 2018 om fremme af anvendelsen af vedvarende energikilder (VE- direktivet)
- ⁹ For regler om måling af f.eks. vand, varme og køling se bekendtgørelse nr. 563 af 2. juni 2014 om individuel måling af el, gas, vand, varme og køling med senere ændringer og vejledningen hertil. Læs mere på <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/563> og <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2020/9880>
- ¹⁰ Institutioner tilhørende den statslige forvaltning skal derfor ved indberetningen af energiforbrug holde forbruget i hhv. bygninger og procesenergi m.m. adskilt.
- ¹¹ Bekendtgørelse nr. 1651 af 18. november 2020 om energimærkning af bygninger. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1651>
- ¹² <https://spareenergi.dk/offentlig/staten/energiledelse-i-staten>
- ¹³ <https://spareenergi.dk/offentlig/vaerktoejer/indkoebesbefalinger>
- ¹⁴ I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1369/2017/EU om opstilling af rammer for energimærkning eller af et relateret gennemførelsesdirektiv vedtaget af Kommissionen
- ¹⁵ I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter, som er vedtaget efter ikrafttræden af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet m.v.
- ¹⁶ 2006/1005/EF: Rådets afgørelse af 18. december 2006 om indgåelse af aftalen mellem regeringen for Amerikas Forenede Stater og Det Europæiske Fællesskab om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr
- ¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1222/2009/EF af 25. november 2009 om mærkning af dæk for så vidt angår brændstoffektivitet og andre vigtige parametre
- ¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF
- ¹⁹ https://fm.dk/media/18268/groenne-indkoeb-for-en-groen-fremtid-strategi-for-groenne-offentlige-indkoeb_web.pdf
- ²⁰ <https://fm.dk/udgivelser/2020/oktober/groenne-indkoeb-for-en-groen-fremtid-strategi-for-groenne-offentlige-indkoeb/>
- ²¹ <https://mst.dk/erhverv/groen-virksomhed/groenne-offentlige-myndigheder/groenne-indkoeb/>
- ²² Cirkulære nr. 9749 af 2. september 2019 om indkøb i staten. <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2019/9749>
- ²³ <https://spareenergi.dk/offentlig/vaerktoejer/indkoebesbefalinger/indkoeb-af-tjenesteydelser>
- ²⁴ Energistyrelsen har beregnet den gennemsnitlige brugslevetid for en række centrale husholdningsapparater, som ikke må forveksles med den tekniske levetid, der er længere, fordi produkter udskiftes, selvom de teknisk fungerer. <https://ens.dk/ansvarsomraader/energikrav-til-produkter/forbrugere>
- ²⁵ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet
- ²⁶ Bekendtgørelse nr. 2251 af 29. december 2020 om energivirksomheder og bygningsejeres oplysningsforpligtelser overfor slutkunder om energiforbrug og fakturering m.v. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/2251>
- ²⁷ Bekendtgørelse nr. 563 af 2. juni 2014 om individuel måling af el, gas, vand, varme og køling med senere ændringer. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/563>
- ²⁸ Vejledning nr. 9880 af 3. december 2020 til bekendtgørelse om individuel måling af el, gas, vand, varme og køling. <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2020/9880>
- ²⁹ Bekendtgørelse nr. 1399 af 12. december 2019 om bygningsreglement 2018 (BR18) med senere ændringer. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/1399>
- ³⁰ Bekendtgørelse nr. 1179 af 4. oktober 2013 om kvalitet, OPP og totaløkonomi i offentligt byggeri. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2013/1179>
- ³¹ <https://at.dk/regler/at-vejledninger/temperatur-arbejdsrum-faste-arbejdssteder-a-1-12/>
- ³² https://bygningsreglementet.dk/Tekniske-bestemmelser/11/Krav/293_298
- ³³ <https://spareenergi.dk/offentlig/varme-og-koling/ventilation>
- ³⁴ Vejledning nr. 9880 af 3. december 2020 til bekendtgørelse om individuel måling af el, gas, vand, varme og køling. <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2020/9880>
- ³⁵ <https://bygst.dk/facility-management/energi/rentabilitetsberegninger/>
- ³⁶ https://bygningsreglementet.dk/Tekniske-bestemmelser/11/Krav/274_279#ad21aa16-1c24-4ff8-83fd-5a197d72d201
- ³⁷ <https://spareenergi.dk/offentlig/bygninger/energiraadgivning>
- ³⁸ <https://spareenergi.dk/offentlig/vaerktoejer/adfaerdskampagne>
- ³⁹ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Guidance note on Directive 2012/27/EU on energy efficiency, amending Directives 2009/125/EC and 2010/30/EC, and repealing Directives 2004/8/EC and 2006/32/EC Article 6: Purchasing by public bodies Accompanying the document. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52013SC0446>
- ⁴⁰ Bekendtgørelse af lov nr. 1923 af 8. oktober 2021 om fremme af energibesparelser i bygninger. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1923>